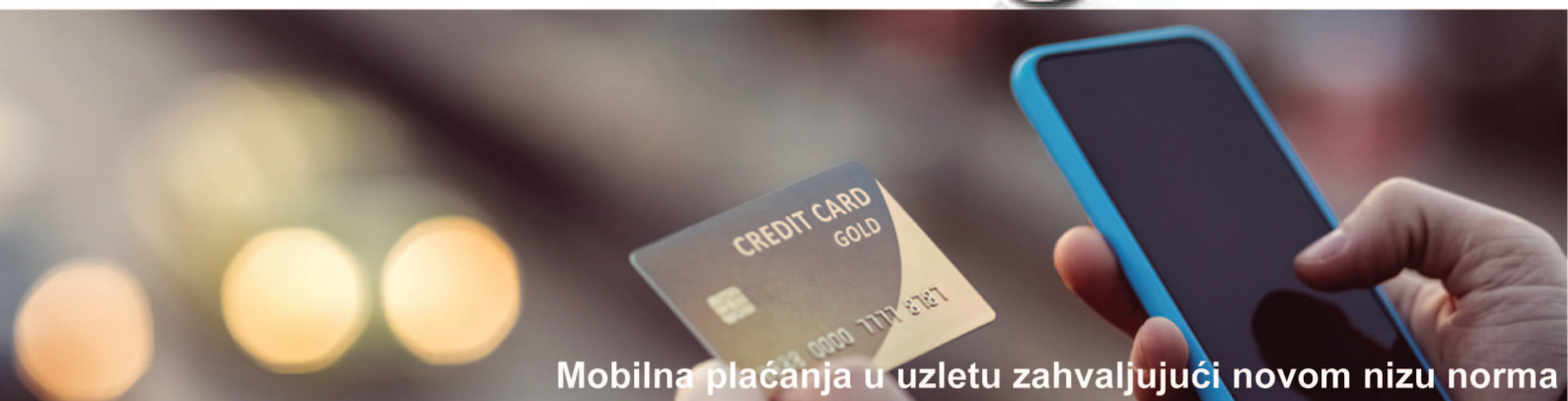
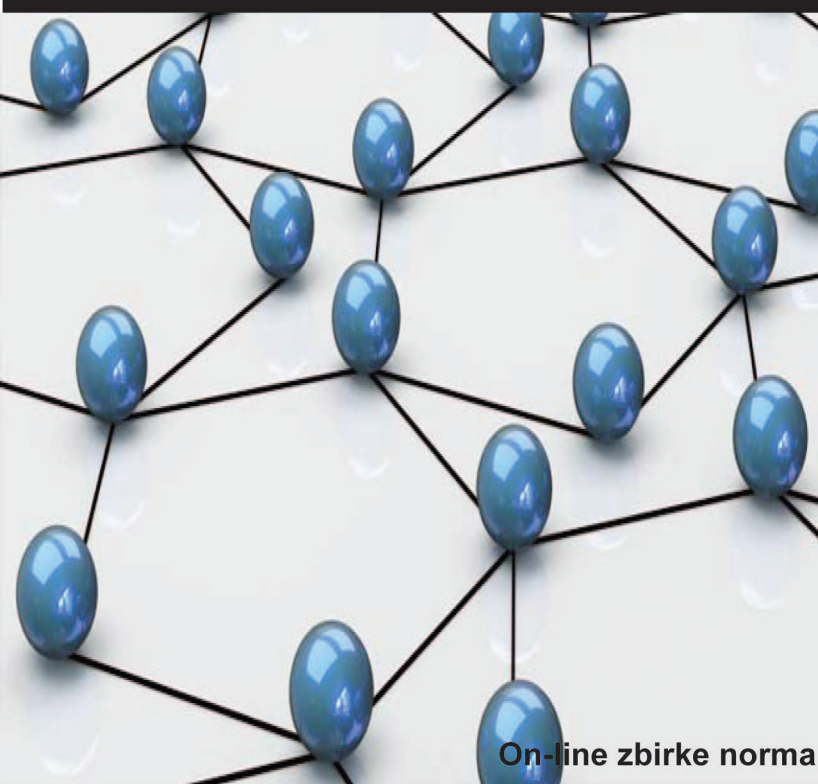

HZN **e**glasilo

Broj 3/2016
Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

Mobilna plaćanja u uzletu zahvaljujući novom nizu norma

On-line zbirke norma

Norme za usluge u fokusu
novoga broja ISOfocusa

Promjena zraka na temelju
nove europske norme za
čišća dizelska goriva

Žilavost kao ključ
uspješne budućnosti

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa
stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 8. 2016.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač:	Hrvatski zavod za norme MB: 1957406 OIB: 76844168802 Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb Telefon: 01/610 6095 Telefax: 01/610 93 21
Glavni urednik:	Miran Škerl, ravnatelj HZN-a
Pomoćnik glavnog urednika:	Vladimir Jaram
Tehnički urednik:	Vladimir Jaram
Uredništvo:	Ana Marija Boljanović, Melanija Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić, Boro Jandrijević, Stanka Miljković, Nenad Nikolić, Vladimir Jaram, Miran Škerl
Lektura:	Ivana Canosa
Korektura:	Vladimir Jaram
Grafička obrada naslovnice:	Vladimir Jaram
Grafička priprema:	Vladimir Jaram
Izlazi:	dvomjesečno
Uređenje	2016-06-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

PROSLOV

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila možete pogledati naše stalne priloge i obavijesti o članovima HZN-a. Hrvatski zavod za norme posjetili su u drugome kvartalu ove godine studenti 2. godine preddiplomskog studija dizajna pri Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (u sklopu kolegija *Ergonomija*), studenti prve godine diplomskog studija na Građevinskom fakultetu u Osijeku u okviru kolegija *Upravljanje kvalitetom* te studenti Fakulteta elektrotehnike i računarstva u sklopu kolegija *Tehnička normizacija i legislativa*.

U vijestima iz tehničkih odbora HZN-a (HZN/TO) nalazi se objava o novome izdanju hrvatske norme HRN 1131:2016, *Osobna zaštitna oprema protiv pada s visine – Čelične penjalice za drvene stupove za vodove* koju je pripremio tehnički odbor HZN/TO 556, *Osobna zaštitna oprema*.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija, u ovome broju možete pročitati o on-line zbirkama norma iz IEC-a, potpuno novom načinu na koji možete pregledavati njihove publikacije putem godišnje preplate.

Iz ISO-a objavljujemo tri priloga: o normama za usluge koje su u žarištu novog broja ISOfocusa, o žilavost kao ključu uspješne budućnosti te o u uzletu u području mobilnoga plaćanja zahvaljujući novom nizu ISO-ovih norma.

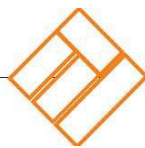
U novostima iz CEN-a donosimo vijesti o novoj europskoj normi, EN 15940, za parafinsko dizelsko gorivo dobiveno sintezom ili hidroobradom, a koju će svi članovi CEN-a objaviti do kraja 2016. godine te o novome izdanju europske norme za pogrebne usluge.

Iz ETSI-ja o 67. općoj skupštini, održanoj od 19. do 20. travnja 2016. u Sophia Antipolisu, sjedištu ETSI-ja.

Ugodno čitanje!

V. Jaram
pomoćnik glavnoga urednika

Sadržaj 3/2016

Proslov	2
Novosti iz HZN-a	
• Članovi HZN-a	4
• Posjete studenata Hrvatskome zavodu za norme	5
Novosti iz HZN/TO	
• Novo izdanje hrvatske norme HRN 1131:2016	7
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
IEC	
• On-line zbirke norma	8
ISO	
• Norme za usluge u fokusu novog broja ISOfocusa	9
• Žilavost kao ključ uspješne budućnosti	11
• Mobilna plaćanja u uzletu zahvaljujući novom nizu norma	12
CEN i CENELEC	
• Promjena zraka na temelju nove europske norme za čišća dizelska goriva	14
• Novo izdanje europske norme za pogrebne usluge	15
ETSI	
• Održana 67. opća skupština ETSI-ja	16

Naslovnica: *Novosti i priopćenja iz regionalnih i međunarodnih normizacijskih organizacija*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A226)

ISSN 1847-4217

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do kraja lipnja 2016. godine.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2015-12-17	2016-06-16
Članovi promatrači		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	8	8
Fizičke osobe	0	0
Ukupno promatračkih članova	8	8
Redoviti članovi		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	170	170
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	20	21
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	4	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	7	7
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	21	21
Fizičke osobe – pojedinci	27	27
Obrt – fizičke osobe	4	3
Tijela državne uprave	52	52
Ukupno redovnih članova	307	307
Ukupno članova HZN-a	315	315

NOVI ČLANOVI

Vrsta članstva: REDOVITO ČLANSTVO

FIZIČKA OSOBA - POJEDINAC

1. Davor Matešković, Split

PRAVNA OSOBA KOJA OSTVARUJE DOBIT

1. TŽV GREDELJ u stečaju, Zagreb
2. EUROINSPEKT EUROTETIL d.o.o., Zagreb
3. UPI-2M, Zagreb
4. SUPERA KVALITETA d.o.o., Zagreb
5. Gradnja d.o.o. Osijek, Osijek
6. Tehnokom d.o.o., Zagreb

PRAVNA OSOBA KOJA NE OSTVARUJE DOBIT - STRUKOVNO DRUŠTVO

1. Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, Zagreb

ČLANOVI KOJI ODUSTAJU OD ČLANSTVA

1. DOMINO DIZAJN d.o.o., Požega
2. PROSPECTUS d.o.o., Zagreb
3. KOMUNALNO DRUŠTVO VODOVOD I KANALIZACIJA d.o.o., Rijeka
4. APOSS d.o.o., Zabok
5. Dejan Lončarić, Osijek
6. DRAEGER SAFETY d.o.o., Zagreb
7. Mirko Lež, Zabok
8. ABB d.o.o., Zagreb

Posjete studenata Hrvatskome zavodu za norme

Studenti Studija dizajna Arhitektonskog fakulteta posjetili Hrvatski zavod za norme

Normoteku su krajem travnja posjetili studenti 2. godine preddiplomskog studija na Studiju dizajna pri Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu koji slušaju kolegij Ergonomija.

Posjet je kao i prošle godine, organiziran na inicijativu doc. Sanje Bencetić da se blok sat nastavnog kolegija provede u obliku radnog posjeta normoteci HZN-a. Prvi je dio posjeta organiziran u dvorani Nikola Tesla, gdje je izlaganje za studenta održala Danijela Novota Krajnović, viša stručna savjetnica za poslove normoteke koja je studente upoznala s osnovama normizacije, vrstama normativnih dokumenata, hrvatskim normama, fondom te uslugama normoteke. Nakon uvodnoga izlaganja, studenti su posjetili normoteku gdje su, podijeljeni u nekoliko skupina, proučavali norme u području grafičkih simbola, namještaja, rasvjete, sigurnosti dječjih igračaka, sportske opreme i dr.

Studenti Sveučilišnoga diplomskog studija Građevinskog fakulteta u Osijeku posjetili Hrvatski zavod za norme

Hrvatski zavod za norme posjetili su 13. svibnja 2016. godine studenti prve godine diplomskog studija na Građevinskom fakultetu u Osijeku u okviru kolegija Upravljanje kvalitetom. Studente je vodila prof. dr. sc. Zlata Dolaček-Alduk, dipl. ing. građ., predstojnica Zavoda za organizaciju, tehnologiju i menadžment Građevinskog fakulteta u Osijeku, koja u suradnji s HZN-om i Hrvatskom akreditacijskom agencijom ovakve posjete za svoje studente organizira već treći put. Studente je u ime ravnatelja HZN-a pozdravila gđa Vlasta Gaćeša-Morić, dipl. ing. građevinarstva te je održala izlaganje o normizaciji u području graditeljstva, koje je obuhvatilo pregled područja normizacije, razina normizacije, tehničkih odbora, eurokodova itd. Drugo izlaganje, o normoteci, fondu, aplikacijama i uslugama HZN-a te autorskim pravima na norme, održala je Ana Marija Boljanović, prof., voditeljica Odsjeka poslova normoteke. Na kraju posjeta HZN-u, studenti su obišli normoteku HZN-a gdje su imali priliku vidjeti radni prostor namijenjen korisnicima te norme i ostale dokumente iz fonda.

Studenti Fakulteta elektrotehnike i računarstva posjetili HZN

I ove godine je nastavljena uspješna višegodišnja suradnja između FER-a i HZN-a u području edukacije o normizaciji. U organizaciji gospođe Ivane Ivić, voditeljice *Odsjeka za razvoj, edukaciju i certifikaciju*, studenti kolegija *Tehnička normizacija i legislativa*, koji vode prof. dr. Dina Šimunić i prof. dr. Ivica Pavić posjetili su 9. lipnja 2016. godine Hrvatski zavod za norme.

Na početku je gospođa Ivić, u ime ravnatelja, gospodina Mirana Škerla, pozdravila prisutne studente i njihove profesore. Izrazila je zahvalnost što su izabrali normizaciju kao jedno od svojih područja interesa te naše zadovoljstvo da ih možemo malo detaljnije upoznati s HZN-om i rezultatima normizacijske aktivnosti koju provodimo.

U svojoj prezentaciji, mr. sc. Branko Burazer, viši stručni savjetnik za normizaciju u području telekomunikacija, predstavio je HZN kroz osnovni zakonski okvir, organizacijsku strukturu, unutrašnja pravila normizacije, načela i ciljeve normizacije, članstvo u europskim i međunarodnim normizacijskim organizacijama te dvije korisničke aplikacije: HZNacrti – *sustav komentiranja nacrti* i HRN4You – *repozitorij hrvatskih norma*.

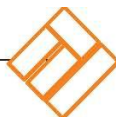
U drugom dijelu, gospodin Burazer je predstavio rezultate normizacijske aktivnosti u HZN-u. Dan je pregled rada tehničkih odbora kroz usporednu analizu strukture i broja prihvaćenih hrvatskih norma u *općem području normizacije* i u *području elektrotehnike, telekomunikacija i informacijske tehnologije*. Studenti su upoznati i sa svim pojedinačnim tehničkim odborima, za koje postoji interes u Republici Hrvatskoj, kako bi stekli okvirni uvid u široku bazu domaćih stručnjaka koji djeluju u hrvatskoj normizaciji kroz te odbore. Sigurni smo da će i neki od prisutnih studenata postati aktivni i značajni unaprjeđenju hrvatske normizacije

članovi tehničkih odbora iz svoga područja interesa i tako pridonijeti u budućnosti.

U trećem dijelu su studenti posjetili normoteku gdje ih je gospođa Ana Marija Boljanović, prof., voditeljica *Odsjeka za poslove normoteke* detaljno upoznala s brojnim aktivnostima, a posebno s pojedinostima koje se odnose na usluge koje se svakodnevno pružaju korisnicima.

Na kraju posjeta su profesorica Šimunić i profesor Pavić izrazili zahvalnost Hrvatskome zavodu za norme te organizatorima i sudionicima ovog posjeta. Istaknuli su svoje zadovoljstvo što smo i ove godine uspješno nastavili plodnu suradnju u području edukacije o normizaciji, koja u europskim i svjetskim okvirima dobiva sve veću važnost.

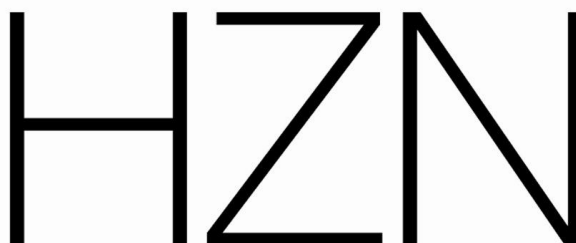
Novo izdanje hrvatske norme HRN 1131:2016

Objavljeno je novo izdanje hrvatske norme HRN 1131:2016, *Osobna zaštitna oprema protiv pada s visine – Čelične penjalice za drvene stupove za vodove*.

Tekst hrvatske norme HRN 1131:2016 pripremio je tehnički odbor HZN/TO 556, *Osobna zaštitna oprema* Hrvatskoga zavoda za norme.

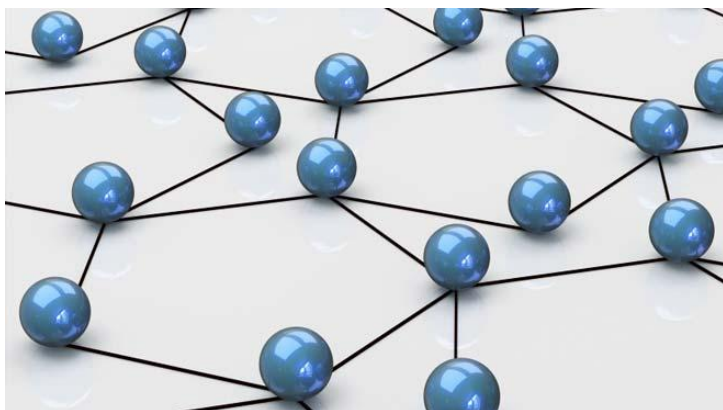
Ova hrvatska norma određuje zahtjeve, metode ispitivanja i označivanje za čelične penjalice koje se upotrebljavaju u radu na drvenim stupovima za vodove. U normi su navedene i obavijesti koje mora dati proizvođač.

B. Mesek

On-Line zbirke norma

Što je on-line zbirka?

On-line zbirka potpuno je nov način na koji možete pregledavati naše publikacije. Vaša **godišnja pretplata** osigurava Vam u svakom trenutku on-line pristup najnovijim izdanjima, amandmanima i preradama IEC-ovih norma, i to s bilo kojeg računala ili mobilnog uređaja.

Osim očite prednosti on-line sadržaja s hipervezama, Vaš on-line račun omogućuje Vam i nove

funkcije kao što su osobne knjižne oznake i davanje komentara.

Lako snalaženje među normama

Ako se jedna norma poziva na drugu, lako je na nju skočiti.

Svuda dostupne

Pristupite svojoj knjižnici s bilo kojeg računala ili tableta s internetskom vezom.

Prvi put ste ovdje?

[Pogledajte dostupne zbirke.](#)

Već ste pretplatnik?

[Prijavite se na vrhu stranice za pristup svojoj knjižnici](#)

On-line zbirka

CISPR 16

Specifikacija uređaja i metoda za mjerenje radiosmetnja i otpornosti

[Više publikacija](#) (24 publikacije)

On-line zbirka

IEC 60076

Energetski transformatori

[Više publikacija](#) (19 publikacija)

On-line zbirka

IEC 61400

Vjetroagregati

[Više publikacija](#) (24 publikacije)

(Izvor: <https://collections.iec.ch/std/catalog.nsf/catalog.xsp?open>, priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)

Norme za usluge u fokusu najnovijeg broja ISOfocusa

Sektor usluga ubrzano se širi. Primjerice, ne tako davno, on-line usluge kao što su e-bankarstvo i e-kupovina bile su nepoznate, a sada su bitan dio svakodnevnog života mnogih od nas.

S obzirom na sve što se događa u svijetu usluga, izdanje časopisa *ISOfocus* za [svibanj/lipanj 2016.](#) posvećeno je sektoru usluga, koji ima globalnu važnost. Prikazuje se rad ISO-ovih tehničkih odbora na izradi norma za upravljanje informatičkim uslugama, savjetodavne usluge, turizam i izobrazbu.

Ovo su neke od prikazanih priča o uspjehu:

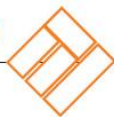
- [Sea, sun and quality service on Spain's Valencian costa](#) (Sunce, more i kvalitetna usluga na valencijskoj obali) – španjolsko morsko ljetovalište hvali se svojim prihvatom turista na temelju norme ISO 14785
- [Service Birmingham delivers value with service management](#) (Service Birmingham isporučuje vrijednost pomoću upravljanja uslugama) – pomažući Poglavarstvu grada Birminghama da transformira svoje javne usluge zahvaljujući normi ISO/IEC 20000
- [ISO 55001, Sodexo's bottom line](#) (Sodexov rezultat) – vođa u uslugama kvalitete života primjenjuje ISO 55001 da bi unaprijedio svoje upravljanje imovinom

Ekonomija usluga

Od najvećih svjetskih gospodarstava do brojnih najmanjih, priča je ista – sektor usluga raste brže nego industrija. Danas usluge čine najveći dio svjetskog gospodarstva: u 2014. godini na njih je otpalo 70 % svjetskog bruto domaćeg proizvoda (BDP) ili približno 55 bilijuna USD.

S obzirom na takav rast, sektoru usluga neophodne su norme kojima će se uspostaviti dobra praksa, dosljedno poticati visoka kvaliteta usluga i izgraditi povjerenje korisnika. Normama za usluge mogu se smanjiti poslovni troškovi loše usluge i broj pritužbi korisnika. One podupiru povjerenje, pružaju sigurnost, omogućuju sukladnost sa zakonima i propisima te nude zaštitu korisnicima.

Hitna potreba tog sektora brzog rasta za normama kao podrškom potaknula je brojne različite pristupe normizaciji na nacionalnoj i na regionalnoj razini širom svijeta. ISO koordinira tu raspravu na međunarodnoj razini.

ISO će održati svjetsku radionicu o uslugama

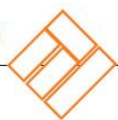
Pridružite nam se 13. i 14. lipnja na interaktivnoj radionici kojom će se istražiti kako ISO-ove međunarodne norme mogu pomoći u osmišljavanju, ocjenjivanju i mjerenju izvrsnosti usluga, od čega će koristiti imati i poduzeća i potrošači.

Na ISO-ovoj radionici "*Global services – ISO standards as solutions*" (Globalne usluge – ISO-ove norme kao rješenja) istaknut će se svjetski potencijal normizacije usluga. Sudjelovat će Svjetska trgovinska organizacija (WTO) i brojni članovi ISO-a. Osobito će se naglasiti potrebe svih zainteresiranih strana, uključujući poduzeća, potrošače i upravna tijela te zemlje u razvoju, i koja su njihova očekivanja od ISO-ovih norma za usluge.

Za više informacija molimo obratite se gospođi Belindi Cleeland na cleeland@iso.org.

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref2076, Elizabeth Gasiorowski-Denis, 9. svibanj 2016. godine, prijevod: T. Majić)

Žilavost kao ključ uspješne budućnosti

Živimo u svijetu u kojem se stvari mijenjaju nikad viđenim brzinama. Naša je klima u neprekidnim promjenama, vlada politička nestabilnost, a potrošači mijenjaju mišljenje u trenu, da ne spominjemo tehnologiju koja napreduje eksponencijalno. Kako organizacije mogu držati korak s takvim promjenama? Rješenje je u žilavosti. Nova norma u izradi kojoj je cilj jačanje otpornosti upravo je dosegla ključnu točku.

Organizacijska otpornost sposobnost je organizacije da reagira na promjene i prilagodi im se, predvidi buduće opasnosti i prilike te shvati svoje slabe strane. Uključuje djelotvorno planiranje i odlučivanje s ciljem izgradnje sposobnosti za prilagodbu složenim uvjetima i njihovim brzim promjenama te agilnost u upravljanju širokim rasponom rizika koji su specifični za njezino poslovanje.

U izradi je nova međunarodna norma koja će osigurati načela, attribute i aktivnosti kojima se može ojačati otpornost organizacije. Norma je upravo ušla u zadnju fazu komentiranja i glasanja prije objave.

Norma ISO 22316, *Security and resilience – Guidelines for organizational resilience* (Sigurnost i otpornost – Smjernice za organizacijsku otpornost), koju izrađuje tehnički odbor ISO/TC 292 pod vodstvom SIS-a, švedskog člana ISO-a, donosi okvir koji će organizacijama pomoći da se pripreme na budućnost izgradnjom i održavanjem svoje sposobnosti transformacije i obnove s obzirom na složene promjene. James Crask, voditelj Radne skupine 2 Tehničkog odbora ISO/TC 292 koja radi na tom projektu, rekao je da su zajednička vizija i svrha te raznolikost vještina, vodstvo i znanje samo neki od brojnih atributa otporne organizacije.

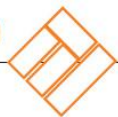
“Povećanje otpornosti zaista bi trebalo biti u središtu svrhe svake organizacije,” rekao je. “Svijest o mogućim slabostima, prilagodba promjenama i sposobnost pretvaranja opasnosti u prilike, sredstva su koja osiguravaju ne samo preživljavanje nego i napredak poduzeća. Ova će norma osigurati načela za stvaranje kulture otpornosti, iskorištavanje organizacijskih znanja, poticanje djelotvornih i osnaženih vođa i ispunjavanje obveza organizacije unatoč promjenama.”

Zainteresirane strane pozivaju se da komentiraju nacrt norme. To mogu učiniti putem svoga nacionalnog člana ISO-a.

Nacrt norme ISO 22316 može se nabaviti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem ISO-ove internetske trgovine ISO Store. Konačna verzija bit će objavljena u 2017. godini.

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref2081, Clare Naden, 19. svibnja 2016. godine, prijevod: T. Majić)

Mobilna plaćanja u uzletu zahvaljujući novom nizu norma

Ne tako davno mobilni telefoni služili su samo za pozive. Danas ih upotrebljavamo za sve, od navigacije u prometu do plaćanja režija i upravljanja svojim bankovnim računima. Mobilna plaćanja i bankarstvo jedno su od područja mobilnih aplikacija koja najbrže rastu. Međutim, kako bi sve funkcioniralo na brojnim uključenim platformama, ključni su usklađeni procesi i transparentnost. U izradi je novi niz norma kojima je cilj upravo to.

Mobilni uređaji prošli su dalek put otkad su ušli u naš život. Spomenimo samo bankarske funkcije: putem telefona sada možemo otvoriti račun, pregledati povijest svojih transakcija, uplatiti novac drugim ljudima, platiti račune u samoj trgovini ili putem interneta, pa čak i platiti porez. Tehnologija u tom području razvija se brzinom eksplozije čim ljudi počnu upotrebljavaju neku funkciju. S obzirom na velik broj različitih strana koje su uključene, jasno je da je nužno usklađeno sučelje među raznim uređajima i platnim sustavima.

Nizom norma i tehničkih specifikacija ISO 12812 nastoji se definirati zajedničko nazivlje i zahtjeve kako bi se omogućila šira i naprednija interoperabilnost. Dijelovi niza definiraju tehničke sastavnice i njihova sučelja te uloge uključenih strana.

Niz izrađuje radna skupina 10 tehničkog pododbora ISO/TC 68/SC 7 za usluge objedinjenog (*core*) bankarstva, čije je tajništvo u AFNOR-u, francuskom članu ISO-a.

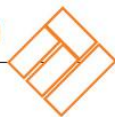
Predsjednik pododbora ISO/TC 68/SC 7, Patrice Hertzog, rekao je da će povećana sigurnost transakcija biti tek jedna od brojnih koristi tih norma.

“Sada u svijetu postoji oko tri puta više mobilnih telefona nego bankovnih računa. Klijenti sve više upotrebljavaju svoje uređaje za obavljanje poslova s bankom. Broj aplikacija i funkcionalnosti stalno raste, ali mogućnosti rasta još su uvijek velike. Da bi se mobilna plaćanja i financijske usluge, kao što su kreditne i debitne kartice, zaista proširili, nužno je u tom području uvesti norme. Te norme ne samo da će olakšati i potaknuti interoperabilnost i izgraditi sigurno okruženje za mobilna plaćanja, nego će i istaknuti praznine u normizaciji koje treba popuniti.”

Norme i tehničke specifikacije u nizu 'Core bankarstvo – Mobilne financijske usluge' uključit će:

- ISO 12812-1, *Core banking – Mobile financial services – Part 1: General framework* (1. dio: Opći okvir)
- ISO/TS 12812-2, *Core banking – Mobile financial services – Part 2: Security and data protection for mobile financial services* (2. dio: Sigurnost i zaštita podataka u mobilnim financijskim uslugama)

- ISO/TS 12812-3, *Core banking – Mobile financial services – Part 3: Financial application lifecycle management* (3. dio: Upravljanje životnim ciklusom financijskih aplikacija)
- ISO/TS 12812-4, *Core banking – Mobile financial services – Part 4: Mobile payments-to-person* (4. dio: Mobilna plaćanja privatnim osobama)
- ISO/TS 12812-5, *Core banking – Mobile financial services – Part 5: Mobile payments to business* (5. dio: Mobilna plaćanja poslovnim subjektima)

Nacrti niza norma ISO 12812 mogu se kupiti kod vašega nacionalnog člana ISO-a, a konačne verzije bit će objavljene krajem godine.

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref2083, Clare Naden, 25. svibnja 2016. godine, prijevod: T. Majić)

Promjena zraka na temelju nove europske norme za čišća dizelska goriva

Bruxelles, 11. svibnja 2016. - CEN je odobrio novu europsku normu za parafinsko dizelsko gorivo dobiveno sintezom ili hidroobradom. Normom EN 15940, koju će svi članovi CEN-a objaviti do kraja 2016. godine, utvrđuju se zahtjevi i metode ispitivanja za parafinsko dizelsko gorivo na tržištu koje sadrži do 7 % metilnih estera masnih kiselina (FAME) za primjenu u dizelskim motorima.

Proizvođači parafinskoga goriva prepoznali su potrebu za novom specifikacijom s obzirom na povećanu tržišnu potražnju za čistim gorivima. Nova europska norma EN 15940 dokazuje djelotvornu suradnju među proizvođačima goriva, proizvođačima automobila i ostalim europskim zainteresiranim stranama u ostvarenju konsenzusa o specifikaciji za novu generaciju čistega dizelskoga goriva za vozila. Upotreba parafinskoga dizelskog goriva može poboljšati kvalitetu zraka bez potrebe za promjenama u postojećoj infrastrukturi povezanoj s gorivima. Parafinsko dizelsko gorivo može se upotrebljavati kao komponenta standardnoga dizelskog goriva ili kao 100-tno gorivo, kao što je već slučaj na nekoliko europskih tržišta.

"Norma EN 15940 prekretnica je i uspjeh za javnu upravu, proizvođače goriva i proizvođače motornih vozila, a prije svega za potrošače u svim članicama EU-a", rekao je Jörg Spanke, predsjednik CEN-ove Radne skupine 'Paraffinic Fuel' (parafinsko gorivo).

Novu europsku normu 'Automotive fuels - Paraffinic diesel fuel from synthesis or hydrotreatment - Requirements and test methods' (Goriva za motorna vozila -- Parafinska dizelska goriva dobivena sintezom ili hidroobradom -- Zahtjevi i metode ispitivanja) (EN 15940:2016) izradio je CEN-ov tehnički odbor 'Gaseous and liquid fuels, lubricants and related products of petroleum, synthetic and biological origin' (CEN/TC 19), čije je tajništvo u Nizozemskom institutu za normizaciju (NEN).

Sintetska tekuća goriva

Parafinska dizelska goriva tekuća su goriva koja se mogu sintetizirati iz sirovina poput prirodnog plina (GTL), biomase (BTL) i ugljena (CTL); ili hidroobradom biljnih ulja ili životinjskih masti (HVO). Ta visokokvalitetna goriva izgaraju čistije nego standardna dizelska goriva dobivena preradom nafte te mogu smanjiti štetne emisije dušikovih oksida i krutih čestica (tj. manje vidljiv crni dim).

Napomene

- Više informacija o [europskim normizacijskim aktivnostima povezanim s gorivima i biogorivima](#). Sve CEN-ove publikacije, uključujući europske norme koje je izradio i odobrio CEN, objavljuju i distribuiraju nacionalni članovi CEN-a. Nacionalni članovi CEN-a trebaju objaviti normu EN 15940:2016 između 8. srpnja i 31. prosinca 2016.
-
- [Pristup potpunom popisu članova CEN-a](#)
- [Pročitajte cijelo priopćenje za tisak \(verzija u PDF-u\)](#)

(Izvor: <http://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/NEWS-2016-010.aspx>, prijevod: T. Majić)

Novo izdanje europske norme za pogrebne usluge

Novi CEN-ov tehnički odbor za pogrebne usluge (CEN/TC 448) izradit će prerađeno izdanje europske norme EN 15017, kojom se utvrđuju zahtjevi za pružanje pogrebnih usluga.

Prvo izdanje europske norme EN 15017 '*Funeral Services – Requirements*' (Pogrebne usluge – Zahtjevi) CEN je odobrio i objavio 2005. godine. S obzirom da je u zadnjih 11 godina došlo je do značajnih promjena u pružanju pogrebnih usluga, normu je potrebno preispitati i preraditi.

Na prijedlog Austrijskog instituta za norme (ASI), CEN-ova Tehnička uprava odlučila je osnovati novi tehnički odbor za pogrebne usluge. Uloga je novoga tehničkog odbora (CEN/TC 448) uskladiti normu EN 15017 s najnovijim dostignućima u sektoru pogrebnih usluga. Osobito će se baviti odredbama koje se odnose na prekogranični prijevoz pokojnika, zahtjeve za pohranu, usluge kremiranja i opremu potrebnu za kvalitetno pružanje pogrebnih usluga. Tajništvo odbora CEN/TC 448 nalazi se u ASI-ju, koji će biti i domaćin njegova prvog sastanka 9. i 10. lipnja 2016.

EN 15017:2005 Funeral Services - Requirements

Više informacija

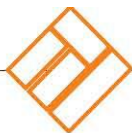
- [CEN-ova studija slučaja - Begravelses Service](#) (pdf format)

Nakon što je 2008. godine kupilo normu EN 15017:2005, dansko pogrebno poduzeće *Begravelses Service* (BS) uvelo je značajne promjene u poslovanje kako bi ispunilo zahtjeve iz norme i poboljšalo kvalitetu svojih usluga. CEN-ova studija slučaja, objavljena 2012. godine, prikazuje rezultate tih napora te

kako je BS uspio svojim korisnicima zajamčiti stručnu, učinkovitu i visokokvalitetnu uslugu.

- [CEN/TC 448 Funeral Services](#)

(Izvor: <http://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/NEWS-2016-011.aspx>, prijevod: T. Majić)

Održana 67. opća skupština ETSI-ja

U Sophia Antipolisu, sjedištu ETSI-ja održana je 67. opća skupština, od 19. do 20. travnja 2016. godine.

Prihvaćena je ETSI-jeva dugoročna strategija za razdoblje 2016. – 2021. godina. Ova strategija odražava socijalno-ekonomske, političke i tehnološke elemente eko sustava digitalne ekonomije, koji određuju ili utječu na tehničke norme koje kreira ETSI. U glavne socijalno ekonomske elemente spadaju: informacijsko-komunikacijska tehnologija (ICT) i njezina uloga u društvu; glavni dionici i njihova uloga; industrijski sektori i uloga norma te učenje, školovanje i kompetencije.

Dugoročna strategija predstavlja ETSI-jeve ambicije i namjere te utvrđuje smjer i fokus budućeg djelovanja. Definirana je ETSI-jeva strateška pozicija kroz jasnu viziju i misiju. Time se utvrđuju temeljna načela kojima se rukovodi djelovanje ETSI-ja.

Vizija: ETSI je vodeća normizacijska organizacija za informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT) koja ispunjava europske i globalne tržišne zahtjeve.

Misija: Osigurati platformu gdje će zainteresirane strane zajedno surađivati u procesu kreiranja norma za ICT sustave i usluge za globalnu primjenu.

U ključnim strateškim smjernicama definirani su glavni ciljevi ETSI-ja: biti u srcu digitalnog svijeta, biti kreator norma, biti globalan, pouzdan i uključiv. Dugoročna se strategija odvija kroz detaljan plan realizacije s jasnim nositeljima i rokovima.

.

ETSI svojim djelovanjem utječe na europske, ali i na globalne normizacijske trendove. Najznačajniji tehnološki trendovi se ogledaju u sljedećem: uloga hardvera i softvera; virtualizacija i primjena oblaka; sigurnost i privatnost te inovacije i otvorena suradnja.

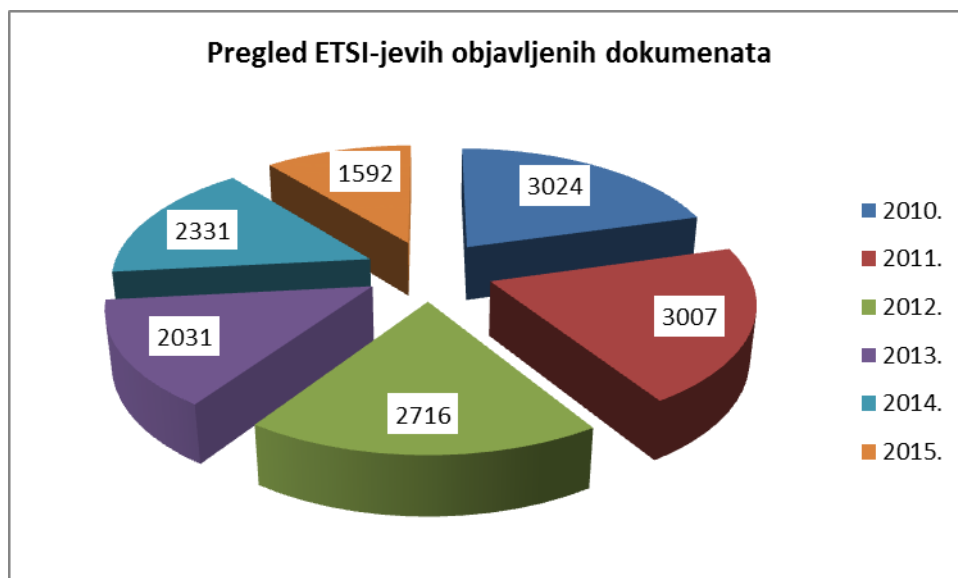
Prihvaćeno je izvješće odbora za financije prema kojemu je ETSI tijekom 2015. godine imao ukupni prihod od nešto više od 23 milijuna eura. Struktura izvora financiranja ETSI-ja u 2015. godini prikazana je u sljedećoj tabeli.

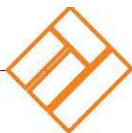
ETSI financiranje	26 %
ETSI članovi	1 %
ETSI donacije	8 %
EC/EFTA Mandati/ICT	30 %
3GPP partneri	23 %
3GPP članovi	5 %
3GPP donacije	7 %

Europska komisija je smanjila operativna sredstva CEN-CLC-ETSI-ju na 2,44 milijuna eura u 2015. godini, uz najavu jednakog iznosa sredstava i za 2016. godinu.

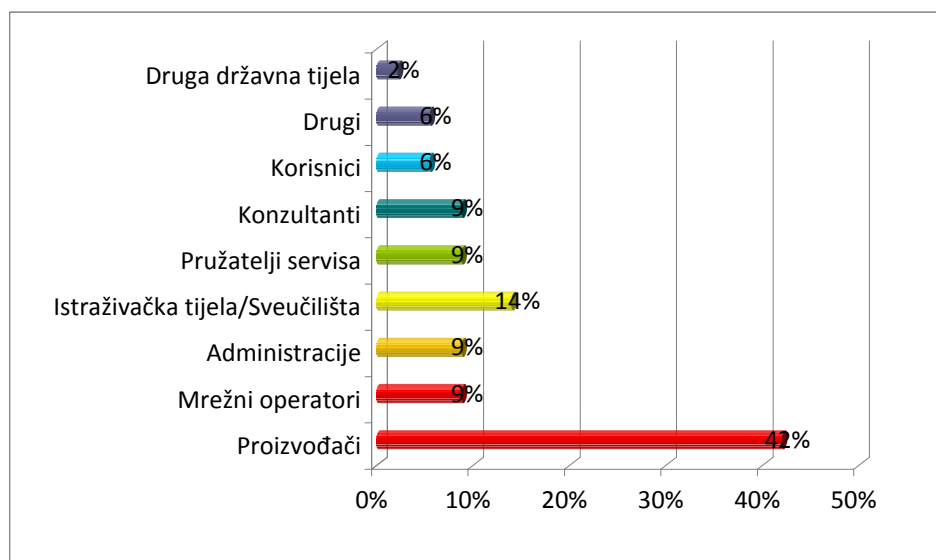
U izvješću generalnog direktora ETSI-ja, gospodina Luisa Jorgea Romera, o napretku u 2015. godini, detaljno su navedene sve značajnije aktivnosti kao i rezultati normizacijskog rada tijekom prošle godine.

U 2015. godini ETSI je prihvatio dva zahtjeva Europske komisije (mandata). Mandat M/536 za izradu harmoniziranih norma pod Direktivom za radijsku opremu (RED) 2014/53/EU i mandat M/530 o privatnosti u suradnji sa zajedničkom radnom skupinom CEN/CENELEC JWG8, *Privacy management in products and services*. Zbog izmjene i proširenja područja RED direktive u ETSI-ju su znatno povećane aktivnosti na usklađivanju postojećih norma (koje su izrađene prema R&TTE direktivi) i izradi novih norma koje pokrivaju prošireno područje radiodifuznih prijamnika, radara i niskofrekvencijsko područje ispod 9 kHz.

Od ukupno 1592 objavljena dokumenta u 2015. godini, 87,3 % se odnosi na tehničke specifikacije, a samo 4,6 % (73) na europske norme. Krajem 2015. godine ETSI je imao 784 člana iz cijeloga svijeta. ETSI ima 81 % punopravnih članova, 16 % pridruženih članova i 3 % članova u statusu promatrača. Struktura ukupno 765 punopravnih i pridruženih članova prikazana je na sljedećem grafikonu.

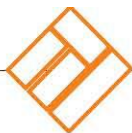

Na skupštini su prihvaćeni novi ili potvrđeni dosadašnji ugovori o razumijevanju (MoU Memorandum of Understanding) između ETSI-ja i sljedećih organizacija:

- **Electronic Communications Committee (ECC)** - korporativno tijelo koje u Europi okuplja 48 nacionalnih regulatornih administracija u području pošta i telekomunikacija
- **European co-operation for Accreditation (EA)** - europska kooperacija za akreditaciju predstavlja udruhu nacionalnih akreditacijskih tijela u Europi koja su kao takva službeno priznata od strane nacionalnih vlada
- **International Telecommunication Union (ITU) ; Home Gateway Initiative (HGI)**
- **QuEST Forum** – međunarodna udruga s ciljem postizanja globalne ICT kvalitete i industrijske izvrsnosti; **CAR CONNECTIVITY CONSORTIUM (CCC)**
- **Eurosmart** – industrijska udruga koja okuplja globalne tehnološke isporučitelje servisa u području digitalne sigurnosti
- **GlobalPlatform** – međuindustrijska neprofitna udruga koja razvija i objavljuje specifikacije koje omogućavaju sigurnu primjenu i upravljanje višestrukim aplikacijama u području sigurne tehnologije izrade elektroničkih čipova
- **EMVCo** – omogućava globalnu interoperabilnost i primjenu sigurnih novčanih transakcija.

Na skupštini su prihvaćene predložene promjene članka 8.3.3 iz ETSI-jevih *Pravila i procedura*. Promjene uvode odgovornost generalnog direktora za administrativno upravljanje aktivnostima stručnjaka na posebnim projektima (Specialist Task Forces). To uključuje i ugovaranje odgovarajućih servisa i suradnje s tijelima unutar tehničkih organizacija koje se bave tehničkim menadžmentom navedenih stručnjaka.

ETSI-jevi "klasteri" omogućavaju jednostavan i učinkovit način identificiranja različitih tehničko-tehnoloških područja, utemeljenih na poslovnim prioritetima ili području primjene radije nego prema tehničkim odborima. Arhitekture različitih tehnologija povezuju zajedno one tehničke odbore i radne skupine koje dijele zajednički tehnološki okvir i zajedničku viziju.

Svih deset "klastera" (*Dom i ured, Bolji život s ICT, Isporuka sadržaja, Mreže, Bežični sustavi, Povezani objekti, Transport, Interoperabilnost, Javna sigurnost, Sigurnost*), sadržavaju ukupni rad u ETSI-ju i pokazuju način kako tehnologije konvergiraju u jedan povezani svijet.

ETSI je aktivno uključen u aktivnosti povezane s uvođenjem bežične tehnologije 5. generacije, za virtualizaciju mrežnih funkcija, transportne sustave u milimetarskom valnom području kao i za kvantnu elektroničku sigurnost. Radne skupine za izradu industrijskih specifikacija (ISG – Industry Specification Groups) nastavljaju svoju predvodničku ulogu povezujući zajedno ključne tehnološke dionike u cilju izrade tehničkih specifikacija koje su vrlo često odlična podloga za nastavak normizacijskog procesa i izradu europskih norma.

Pripremio: B. Burazer

